

مستند «تُرور سرچشمه» جلوی دوربین رفت

مستندبلند«تُرور سرچشمه»به کارگردانی محمدحسین مهدویان خالق فیلم های «ایستاده در غبار» و «ماجرای نیمروز» با موضوع واقعه هفت تیر و به شهادت رسیدن ۷۲ تن از رهبران و اعضای حزب جمهوری اسلامی در سال ۱۳۶۰ جلوی دوربین رفت. این اثر در اولین نمایش عمومی در یازدهمین دوره جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت روی پرده می‌رود.

یادداشت

تئاتر برای مردم، مردم برای تئاتر

راحله قبادی

خودیدک بکشد؟ آیا تئاتری مردمی است که توسط پسوندی مردمی را با اجرامی شود یا آثاری را که با استقبال خوب مردم به معنای واقعی مواجه می‌شود نیز می‌توان تئاتر مردمی دانست؟ اصلا معیار و میزان این مساله چیست؟

بسیاری از اندیشمندان و هنرمندان نظرات مختلفی در رابطه با تئاتر مردمی دارند، گاهی به صورت مستقیم از این کلمه استفاده شده و گاهی هم جریانی که آن اثر ایجاد کرده است به صورت غیرمستقیم این مساله را به ما یادآور می‌شود.

علیرضا کو شک جلالی از جمله افرادی است که به مساله تئاتر مردمی معتقد است. او که چند سالی در آلمان تئاتر کار کرده و اکنون نیز همواره در رفت و آمد است، می‌گوید: «فاصله به وجود آمده میان روشنفکران تئاتر و مردم مهم‌ترین رنگ خطر برای تئاتر ایران است. ذات هنر، آزادی در انتخاب ژانر هنری است ولی به نظر من مهم‌ترین وظیفه در این برهه زمانی این است که باید در یک برنامه درازمدت مردم را با تئاتر آشنی دهیم.»

جلالی یکی از معضلات مهم تئاتر در ایران را جدایی از توده مردم می‌داند. او می‌گوید: «یکی از معضلاتی که در ایران می‌بینم این است که توده مردم از تئاتر جدا و دور هستند، چون تئاترهای ما تقریبا دو دسته‌اند؛ یک دسته کارهایی که فقط «هجو» هستند، سعی در خنداندن مردم به هر قیمتی دارند و برایشان هیچ چیز جز خنداندن مردم مهم نیست و به هجو نزدیک می‌شوند که شیوع این نوع کار باعث شده برخی منتقدان از خنده بترسند و به سرعت مهر «غیر جدی بودن» بر پیشانی آن اجرامی نشیند. این نوع نمایش ریشه در تئاتر لاله‌زاری دارد ولی این نوع لاله‌زاری‌ها در بسیاری از اجراها چندان سخیف شده‌اند که عرق شرم بر پیشانی تماشاچیان می‌نشیند.

دسته‌ای دیگر از تئاتر هم وجود دارد که تنها مخاطبانش روشنفکران و سوپر روشنفکران هستند. اگر شما سری به سالن های کشور بزنید، شاید کمتر از دو درصد مردم عادی تماشاگر این نوع کارها باشند. حضاری به دور خودمان کشیده‌ایم و برای روشنفکرها و سوپر روشنفکرها تئاتر درست می‌کنیم. این نوع تئاتر از توده مردم گریزان است و توده مردم نیز از آن گریزانند. در این میان تئاتری که هم حرفی برای گفتن داشته باشد و هم توده مردم را به سالن ها بکشاند جایش بسیار خالی است یعنی تئاترهایی در ژانر «تئاتر مردمی».

عده‌ای در عین حال معتقدند تئاتر باید رسالت روشنگری و اندیشه‌ورزی خود را داشته باشد، اما نباید از مردم هم غافل شود. جلال ستاری یکی از استادان و اندیشمندان کشورمان می‌گوید: «به اعتقاد من درام برای عامه مردم است نه برای خواص. اگر مخاطب را بیش از حد در ابهام بگذارید، تئاتر کارگر نمی‌افتد.»

تئاتر مردمی را اما می‌توان از چندین منظر دیگر دید که دو مورد آن در اینجا قابل طرح است، ابتدا تئاتری که به میان مردم برود و دوم تئاتری که توسط مردم در میان خودشان اجرا شود یا اصطلاحا

شکل گیری جریانی تازه در تئاتر با عنوان مردم برای مردم؛ اتفاقی که به دور از شعار تنها به مرحله اجرایی خود می‌اندیشد مانند

اتفاقی که حوزه هنری در دفتر تئاتر مردمی بچه‌های مسجدها ر انداخته است، اما باز این سوال مطرح می‌شود که مردم تا چه حد با تئاتر آشنا هستند و اصلا نمایشنامه‌های متناسب برای

اجرای اثر خود دارند؟

اینجاست که نهادهای حامی فرهنگ و هنر مردمی در شکل های مختلف باید به کمک این مساله بیایند؛ پشتیبانی فنی و محتوایی یکی از مسائل مهمی است که در جریان تئاتر مردم برای مردم بسیار اهمیت دارد، چرا که اگر این اتفاق رخ ندهد پس از مدتی هم فعالان این حوزه کنار می‌کشند و هم مردمی که مخاطب هستند از پذیرش آنها سراز می‌زنند. با این همه نباید همه چیز را انحصاری دید و نگاه‌ها را بست، پس مساله آموزش نیز مهم می‌شود تا با شناسایی استعدادهای تازه در عرصه‌هایی چون نمایشنامه‌نویسی، کارگردانی و بازیگری بتوان وسعتی مردمی تر به تفکر قالب در این جریان تزریق کرد. اگر بخواهیم نتیجه گیری کوتاهی در اولین بخش از بررسی تئاتر مردمی داشته باشیم، تئاتر مردمی، تئاتری است که هم باید در شکل حرفه‌ای تئاتر کشورمان بروز کند و هم در شکل مردمی آن، تا هم شاهد القای مفاهیمی مهم در شکل تئاتر به مردم باشیم و هم شاهد فراگیری تئاتر در میان مردم. در پایان بندی این جمله امام خمینی (ره) راهگشاست. زمانی که ایشان در پیامی به هنرمندان کشور فرمودند: «هنرمندان ما تنها زمانی می‌توانند بی دغدغه کوله بار مسئولیت و امانت‌شان را زمین بگذارند که مطمئن باشند مردم بدون اتکا به غیر، تنها و تنها در چارچوب مکتب‌شان، به حیات جاودان رسیده‌اند.»

یادداشت، اخبار و گزارش‌هایی از ادب و هنر

تولید ۵ مستند جدید

در مدرسه سینمایی عمار

مدرسه سینمایی عمار هم‌زمان با ایام ماه مبارک رمضان، تولید پنج اثر مستند درباره سوژه‌ها و حرکت‌های مردمی را آغاز کرده است.

«مرثیه سرود»، «رفیق قدیمی»، «دیوارهای دوست‌داشتنی»، «مسجد محل» و «پسکت» نام این مستند ها هستند .

نخستین شلیک

بازخوانی بخشی از کتاب

«مردی با آرزوهای دوربرد»

سردار سرلشکر پاسدار شهید حسن تهرانی‌مقدم از بنیانگذاران اصلی صنایع موشکی جمهوری اسلامی ایران و بنیانگذار توپخانه و موشکی سپاه در دوران پر افتخار هشت سال دفاع مقدس و مسئول سازمان خودکفایی و تحقیقات صنعتی سپاه پاسداران، بود. این شهید گرانقدر تقریبا ۲۵ سال از عمر خود را در ایجاد و توسعه این بخش از توان دفاعی قرار داده بود و به‌عنوان پدر موشکی ایران لقب گرفت. «مردی با آرزوهای دوربرد»

گزارش

فصل دوم

پخش فصل دوم سریال «شهرزاد» از روز گذشته در شبکه نمایش خانگی آغاز شد. داستان سریال «شهرزاد» به کارگردانی حسن فتحی و تهیه‌کنندگی و سرمایه‌گذاری سیدمحمد امامی در دهه ۱۳۳۰ خورشیدی می‌گذرد و روایتی عاشقانه بر بستر تاریخ است. رضا کیانیان، رویا نونهالی، امیر جعفری و آتیه فقیه‌نصیری از بازیگران جدید فصل دوم هستند که در کنار ترانه علیدوستی، شهاب حسینی، مصطفی زمانی، پریناز ایزدیار، مهدی سلطانی، پرویز فلاحی‌پور، گلاره عباسی، سهیلا رضوی، فریا متخصص، امیر حسین فتحی و... ایفای نقش می‌کنند. ماجرای فصل دوم این سریال از جایی شروع می‌شود که بعد از مرگ «بزرگ آقا» همه چیز به قباد می‌رسد و او همه کاره دم و دستگاه «دیوان سالار» می‌شود. اما شرایط جدید و قدرت گرفتن قباد به مذاق «عمه بلقیس» که در کرمان زندگی می‌کند خوش نمی‌آید و او برای گرفتن قدرت از قباد به تهران می‌آید. فصل اول مجموعه شهرزاد موفق‌ترین سریال شبکه خانگی بود که توانست نظر مخاطبان قابل توجهی را به خود جلب کند. حسن فتحی بعد از تجربه‌های موفق در شب دهم، پهلوانان نمی‌میرند، میوه ممنوعه و مدار صفر درجه در سریال سازی برای تلویزیون، تجربه جدید و ارزشمندی را در کار نمایشی انجام داد که نظرهای مثبت و منفی منتقدان زیادی را به همراه داشت. هسته مرکزی قصه شهرزاد، تقابل و تعارض «استبداد» در برابر «عشق» است. در واقع در شهرزاد، بزرگ آقا (علی نصیریان) «استبداد» و شهرزاد (ترانه علیدوستی) «عشق» را نمایندگی می‌کنند. به زبان درام، بزرگ آقا «ضد قهرمان» و شهرزاد «قهرمان» قصه حسن فتحی است. یکی از نوآوری‌های دراماتیک شهرزاد، قرار دادن عشق در برابر استبداد است. در حالی که در سنت مآلوف همواره استبداد در برابر آزادی ترسیم می‌شده است. در واقع حرف شهرزاد در نفی استبداد این است که استبداد تنها به نفی آزادی به‌عنوان دغدغه یک گروه اتلکتک‌تول نمی‌انجامد بلکه دامنه هجوم و تخریب استبداد تا عمومی‌ترین علایق همه انسان‌ها و در عین حال خصوصی‌ترین تجربه یک فرد در زندگی‌اش یعنی عشق گسترده است. در واقع به‌نظری‌رسد فتحی در شهرزاد می‌خواهد استبداد را با عشق نفی و آزادی را با عشق توجیه کند. «شب دهم» فتحی نزدیک به

آغاز اکران

«اکسیدان»

«اکسیدان» تازه‌ترین اثر سینمایی حامد محمدی فرزند منوچهر محمدی، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «مارمولک» است. بخشی از قصه این فیلم سینمایی در مراسم عقد بهمن یا بازی امیر جعفری و شهره که شبنم مقدمی این نقش را ایفا می‌کند، می‌گذرد و شاهدان عقد با عجله سعی می‌کنند خود را به مراسم برسانند.

و با پیگیری‌های فراوان از قذافی گرفته بود خودشان خدمه پروازی داشتند، یعنی تیمی از متخصصان موشکی هم برای پرتاب موشک از لیبی آمده بودند، غافل از اینکه تا اولین محموله موشکی از لیبی برسد، حسن مقدم ۱۲ نفر از بچه‌های توپخانه را دستچین کرده و همراه خودش برده بود سوریه.

توی سه ماه یک دوره فشرده طاقت‌فرسای موشکی دیده بودند و برگشته بودند. درسی را که سی‌چهل نفر توی یک سال باید می‌گرفتند سبزه‌نفره توی سه ماه یاد گرفته بودند. هر کدام جای چند نفر کلاس رفته بود و مطلب

گزارش «فرهیختگان» از سریال شهرزاد

عشق هرگز نمی‌میرد

می‌کند، «مردسالاری» است. در مردسالاری، استبداد و «آمریت» مرد نسبت به زن یک امر مذهبی که شرط قبول درخواست عاشقانه جوانی جاهل مسلک به نام حیدر خوش‌مرام از سوی یکی از شاهزادگان قجری است، مانع وصال این دو است. یکی دیگر از نوآوری‌های دراماتیک در قصه شهرزاد، به نمایش درآوردن تقابل و تضاد «انواع» استبداد در برابر «انواع» عشق است. بزرگ‌آقا انواع استبداد و شهرزاد انواع عشق را در این قصه نمایندگی می‌کنند. یک وجه از استبداد که بزرگ آقا آن را به عشقی نافرجام تبدیل می‌کند. رابطه

«شهرزاد» هنگام پخش و تولید فصل

دوم با چالش‌ها و حاشیه‌های زیادی همراه بود؛ از تکثیر غیرقانونی فیلم و قرارگرفتن لینک‌های داللود غیرمجاز آن در فضای مجازی تا حاشیه‌سازی درباره محتوای فیلم و نسبت دادن شخصیت‌ها به افراد مختلف و در پایان بازداشت تهیه‌کننده این اثر به شبهات مالی در رابطه با صندوق ذخیره فرهنگیان

و فرهاد، یکی از انواع عشق است که فتحی در

قسمت‌های نخست بر آن متمرکز است اما امریت بزرگ آقا آن را به عشقی نافرجام تبدیل می‌کند. رابطه

www.Farheekhtegan.ir

سه‌شنبه ۳۰ خرداد ۱۳۹۶ ■ ۲۵ رمضان ۱۴۳۸ ■ ۲۰ ژوئن ۲۰۱۷ ■ شماره ۲۲۵۲

مسعود شجاعی مدیر مرکز

هنرهای تجسمی حوزه هنری شد

فاضل‌نظری، معاون هنری حوزه هنری طی حکمی رسمی سید مسعود شجاعی طباطبایی را به‌عنوان «مدیر مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری» منصوب کرد. سید مسعود شجاعی طباطبایی، کاریکاتورست و دبیر جشنواره بین‌المللی کاریکاتور است که چندی پیش به‌عنوان چهره سال هنر انقلاب معرفی شد.

یاد گرفته بود، با این حال همه‌اش تئوری بود و آنجا اجازه دست زدن به تجهیزات عملیاتی و حتی عکس‌برداری از موشک‌ها را نداشتند، همین شد که با درایت حسن آقا هرکدام به اسم نیروی ساده رفتند و درست لیبی‌ها و شدند کمک‌خدمه آن قسمتی که تخصصش را خوانده بودند. توی همان ۱۰ پرتاب اولیه که اسفند ۶۳ تا اواخر فروردین ۶۴ صورت گرفت و جاهای مهمی مثل پالایشگاه کرکوک و بانک رافدین بغداد و اطراف کاخ صدام و... را هدف قرار گرفت فوت و فن کار دست‌شان آمد و قلق‌هایش را هم یاد گرفتند. دیگر می‌توانستند به‌تنهایی موشک هوا کنند ولی هیچ کس فکر نمی‌کرد بتوانند ده‌ها خرابکاری عامدانه و ماهرانه در مورد موشک‌ها را تا‌توی مدت کوتاهی برطرف کنند. شاهکاری که لیبیایی‌ها سال ۶۵ توی خود موشک‌ها و همه تجهیزات جانبی‌اش ایجاد کرده و رفته بودند بعد از اینکه استفاده از موشک موازنه جنگ، تصورات غربی‌ها را به هم ریخت؛ دشمن به قذافی فشار آورد و او هم نیروهایش را احضار کرد. به عراق و شرکای غربی هم اطمینان داد که «ایران هرگز به‌تنهایی قادر به استفاده از هیچ موشکی نخواهد بود»، از تیم متخصصش خواسته بود که موشک‌های مانده را غیرعملیاتی کنند و برگردند. آنها هم کم نگذاشته و حتی قطعه‌های کلیدی را با خودشان برده بودند، حاج حسن گفته بود «باید دست‌مان را روی زانوی خودمان بگذاریم». توی چهل پنجاه روز ده‌ها خرابکاری پیچیده را کشف و برای حل کردنش تلاش کرده بودند. ساعت ۶:۲۰ با‌مداد روز ۲۱ دی ۶۵ که یک موشک «اسکاد بی» به مقر فرماندهی نیروی هوایی عراق در شهر بغداد اصابت کرد، لحظه عجیبی برای سرنوشت جنگ بود. حتی خود مقامات ایرانی هم باور نمی‌کردند که بچه‌های موفق‌ی داشته باشند، برای همین قبل از ساعت ۱۰ صبح که رادیو عراق خبر انفجار را داد هیچ رسانه‌ای توی ایران چنین خبری را پخش نکرده بود اینکه ایران به‌تنهایی موشک هوا کرده بود.»